

A tarjáni tábor tűzgömbje

A Meteor 2019 észlelőtábor (MTT) Tarján település déli részén, a Német Nemzetiségi Ifjúsági Tábor területén 2019. július 25-től 28-ig zajlott. Mindjárt az első éjszakán döbbenetes látványban volt részük a tábor lakóinak! Július 25-én 23:46 NYISZ-kor (21:46 UT) egy igen fényes tűzgömb világitotta meg az észlelőréteket!

Az égbolt felhőtlen, tejutas és elég tiszta volt. A közelebbi Tatabánya és a távolabbi Budapest az ég alján alig sejtethető derengése nem zavart. A tűzgömb viszont jó magasan haladva szelte át az eget, így a fényes meteorjelenséget mindenki látta valamilyen módon. Vagy teljesen ránézve, vagy a szeme sarkából észrevéve, vagy a társai kiáltozására felfigyelve, vagy (háttal állva, vagy a távcsövébe nézve) a tűzgömb okozta fénylést és árnyékvetést érzékelve.

A késő esti regisztráció 100 fős létszámot mutatott, azaz ennyien voltak a tábor területén. Persze néhányan lehettek az épületekben, talán páran már a sátrakban. Ám a 80–90 fős nagy többség az észlelőréten volt, a távcsövek mellett. Fényképeztek vagy néztek valamit. A Jupiter még fenn volt, a Szaturnusz éppen delelt. Sok távcső mellett sorban állva várakoztak, hogy a távcsőutalajdonos által beállított egy-egy látványos mély-ég objektumot megtekinthessék.

Keszthelyi Sándor: „Aki déli irányba nézett, annak balról jobbra (keletről nyugatra) haladt a tűzgömb! Kelet felől, az Aquarius radiánsponjtja felől jött, bizonyosan Aquarida-rajtaj lehetett. Az Aquarius jobb és az Aquila bal szélén már igen feltűnően fénylött. A Lyra alatt húzott el. A Bootes utánig ment. –6 és –7 magnitúdó volt a fényessége, de az Altair és a Vega alatti 10–15 fok hosszú szakaszán nagyon felfényesedett, talán –8 és –9 magnitúdó közé. Vakító volt! Általában kékes színűnek tűnt, néha kékeszöldnek, de a felfénylés idején kékesfehér volt. A legfényesebb ideje

alatt vastagsága volt, olyan 8–10 ívpercnyi. Az Arcturus és az η Ursa Maioris (Alkaid) között félúton tűnt el. Egy szempillantás alatt szűnt meg, nem folytatta égi útját halványabban. A teljes hosszát 50–60 nyira becsültem, ezt 2 másodperc alatt tette meg.

Gyorsan bementem a kőházba egy spirálfüzetért, írószerért és az észlelőrétre visszatérve kikérdeztem az élményekről a döbbszert észlelőket. Ezen kívül július 28-án, majd augusztus 1-jén felhívást tettem közzé a leonidák-levelezőlistán is. Mindezek alapján további beszámolók érkeztek.”

Fidrich Róbert: „Épp azt néztem, hogy a közelgő felhők miatt melyik legyen a következő célpont az Aql–Oph vidéken, amikor feltűnt egy nagyon fényes, kék színű tűzgömb a keleti égen. Útja során mintha többször is villant volna. Kb. –8 magnitúdóra becsülném a maximális fényességét. Nagyjából az ε Peg környékéről indult, és valahol az SW CrB környékén hunyt ki. A tűzgömb kb. 3–4 másodpercen át látszott.”

Bánfalvy Zoltán: „A távcső okulárjától néztem fel, amikor villanást láttam és egy emberként kiáltott fel az észlelőréte. A jelenségnek csak a második felét láttam. Nagyon fényes volt, legalább –7 magnitúdós lehetett. A színe kékesfehér volt, a repülés végén lándzsahegyre emlékeztetett az alakja. Két kamerával is csillagíves képeket készítettem az este folyamán. Az északi irányba néző kamera felvételein nem látszik, de fotóztam halszemoptikával is, amin az egész égbolt látszik, ezen sikerült megörökíteni a tűzgömböt. – Sőt a budapesti all-sky kamera is megörökítette.”

Morvai József: „Az észlelőréten beszélgettünk, és a jelenséget csaknem rögtön megláttam, majd végig követtem. Szerintem a fényessége »csak« 6–7 magnitúdós volt.”

Igaz Levente és Igaz Antal: „A tűzgömb fényessége –6 és –7 magnitúdó közötti volt. Az időtartama 2,5 másodperc.”

Csabai László: „A tűzgömböt végig meg tudtam figyelni. Fehér volt, de kékes és zöldes beütéssel. A magnézium égés fényléséhez hasonlított. Fényességére –5 vagy –6 magnitúdót mondok. Nagyon hosszú és lassú jelenség volt.”

Szabó Sándor: „Szép volt, de csak a felfényléskor volt nagyon fényes: –5 és –6 magnitúdó közötti.”

Újvárosy Antal: „Éppen fényképezni akartam, amikor megláttam a tűzgömböt. Elejétől végéig volt szerencsém észlelni. 50 fok hosszú lehetett az égi útja. A fényessége –5 magnitúdó lehetett. A pályájának első harmadában hullámosan haladt. A kifényesedése idején csepp alakú volt a fejrésze és a mögötte húzott nyom kiszélesedett. A végén nem robbant szét.”

Juhász László: „Sajnos a tűzgömbnek csak a végét láttam. Arrcal nyugat felé álltam, amikor felillant a tűzgömb. Meghallván a felmorajló tömeget, hátrafordultam, de csak a táj zöldes fényben történő megvilágítottágát láttam. Hirtelen mozdulattal feltekinttem az égre és a jelenségből talán úgy az utolsó 3–5 fokos részt pillantottam meg. Ekkorra úgy Vénusz fényességű lehetett, a színe is sárgásfehérnek tűnt. A végén nem fényesedett és nem robbant fel, darabok sem szakadtak le róla. Úgy láttam, hogy a zenit felől érkezett és északnyugati irányba haladt. Az eltűnés helye a zenittől 10–15 fokra lehetett (biztosan jóval a Nagy Göncöl rúdja felett).”

Vágó Györgyné: „Éppen kelet felé néztem, így a megjelenésekor azonnal megláttam. Egy nagyméretű gömb haladt az égen, maga mögött húzva a csíkot. Nagyon gyönyörű látvány volt! Elhalványulása legvégén történt.”

Tóth Zoltán: „Távcsöbe néztem. A kiabálásokra figyeltem fel és felnéztem az égre. A tűzgömb zöld színű volt. Az útja végén 4–5 darabra robbant szét, majd hirtelen elhalványult.”

Gyimesi Lajos: „A rét közepén voltam, de lefelé néztem. Az árnyékhatást vettem észre, és akkor néztem fel. Zöldeskék volt és jó nagy pacni.”

Martinek Andrea: „Láttam a tűzgömböt. Nagyon feltűnő és szép volt. A végén szét hullott.”

Katona Dominik: „A jelenség nem volt pontszerű vagy vonalszerű. 10–15 ívperes vastagsága volt.”

Jancsár Antal: „A tűzgolyó zöld színű volt. Az útja végén nem robbant, hanem szétgyogott.”

Vécsei Ákos: „A kiáltozásokra figyeltem fel és néztem az égre, így csak az útja második felét láthattam. Zöldes-kék színű volt. A végén elhalványult.”

Kovács Zsolt: „Vakító fehér és zöld volt a bolida. Végig láthattam.”

Látták a tábor bejáratánál ülő és beszélgető recepcióskok is: Buga Zsófia, Molnár Péter, Nagy Tibor, Tóth Krisztián, Török Tünde. A tűzgömböt az észlelőrétről bizonyosan látta még Kara Barnabás Hunor, Kara Bulcsú Benedek, Keszthelyiné Sragner Márta, Kiss L. László, Magyar Ferenc, Páli Róbert.

Soponyai György: „Életem legszebb, legfényesebb, leglátványosabb tűzgömbje! Életem első tűzgömbje, ami nyolc milliméteres teljes-eges halszemobjektívvel tökéletesen látszott. Ezt belekomponálva egy teljes-eges csíkhúzóba – ez lett volna „A Kép” amit évek óta szeretnék meglőni! Mikor éjfél körül felkelt a Hold abbahagytam a fotózást. Visszanéztem a képeket, gyönyörű volt az egész. Telefonnal lefotóztam a kamera kijelzőjét és elküldtem otthonra a feleségemnek. Rögtön el akartam kezdeni a feldolgozást, de az egész memóriakártya olvashatatlanra vált, amikor kivettem a kamerából. Rajta az egyhetes franciaországi túra négy éjszakájának képeivel, a hamarosan elkészülő anagramma-fotóm egyik „pöttyével” és a tegnapi éjszakával. Hajnali kettőtől fél hatig próbáltam mindenféle adatmentő praktikával, szoftverrel, mágiával – hiába. A tűzgömbképből az eredeti nem, csak annak telefonos változata maradt meg. A képen a jelenség égi útja pontosan rögzült az Altair és a Bootes között. Inkább déli Aquarida rajtaj volt, mint északi.”

Keszthelyi Sándor